

MOZSONYI SÁNDOR: 1848 GYÓGYSZERÉSZETÉNEK KÉPE¹

**Digitalizálták a Magyar Tudománytörténeti Intézet és a Semmelweis Orvostörténeti
Múzeum, Könyvtár és Levéltár munkatársai, Gazda István vezetésével
Közreműködött: Kapronczay Károly és Szállási Árpád**

„PROGRAMMA.

Álladalmi szabadságunk kivívása honunkban egyszersmind azon jog, mellyel ész és gondolat szabadabban korlátlanabb vezettethetnek nyilvánosság elé. Hogy e két tárgy, tudományosság mezejére vonva, egyes polgároknak célirányos, a honnak hasznos legyen, szükség, mikép egyeseken kívül azok még egy összesített testület által is méltó tárgyalat alá vettessenek. E tárgyalat annál szükségesebb, minél nagyobb reményünk, jelen átalakulási korszakunkban, a minden águ tudományok szebb jövődjéhez. Eszméink ménél gyorsabb kivitelére, s központosított ideáink minél előbbi közleményeire célirányosan választott időszak lap szükséges; egy időszaki lap minden felsarjadzó eszmét, törekvést, kíváнатot, szóval minden tudományos haladást központosítva, leghűbb alakban közönség elé terjesztendő. E részben ha magyar honi Gyógyszerészetünkre egy pillanatot vetünk, méltó fájdalom tölti el kebelünket. Látnunk kell, mikép literatúránkban minden inkább képviselve vagyon gyógyszerészetünkénél. Könyvészetünk e része mind eszméileg, mind tényleg igen silány és parlag, majd egészen árva. Nincs tér hol gyakorlott, vagy új felsarjadzó erő, szorgalom, kutatási eredmény központosíthatná gyümölcseit, – egy vezérlap, mely a gyógyszerészi helyzetet kellő viszonyban ismertetné meg közönségünkkel, – egy védsík, hol újabb időbeni ellenünk sujtott gyanus rágalmi fondorkodások, irányunkbani elferdítések kellőleg megtoroltathatnának, – szóval semmink, mely összes gyógyszerészi érdekeinket csak némileg is, de nyíltan, képviselné.

Nem szükség itt példákat hozni fel mennyire érezzük magunkat háttérbe szorítva erélyes 's szorgalmas nyugati külhoni társainktól; az sokkal kétségtelenebb, hogy sem állításokat tűrhetne, – de hogy mi sem maradhatunk eddigi lethargiai álmunkban, 's hogy jelen rajtunk is a sor állásunkat képviselve mivelní, közre munkálni kétségtelen. Ezt igényli a kor, ezt a Reform erélyes kivívása. Mindezek kivitelére a több oldalú felszóllításoknak engedvén gyógyszerészi testületünket főleg a vidéken némilyeg is képviselni, elhatározám még jövő kisasszony hava folytatban egy „GYÓGYSZERÉSZI HIRLAP”

czimű folyó iratot indíttatni meg. E lapban a rendes gyógyszerészetet érdeklő minden tárgyak szakértő Egyének által fognak tárgyaltatni, nem különben minden illető események, változatok, rendeletek, tanulmányi viták 's a t. következőleg soroztatnak be:

I. Minden ministeri és orvosi hivatalos rendeletek, az orvosi kart de főleg a Gyógyszerészt illetőleg; szintugy minden rendeletek, a gyógyszerész további kiképzését, mind az egyetemnél levő tanulót az újabbkoru törvények értelmében érdeklik.

II. Kivonatok legjobb külhoni művekből, de leginkább eredetiek. Újabb és újabb gyógyszerészi kutatások eredményei, művek a legczélszerűbb kutatási modort illetők.

III. Folytatványos mutató minden újabbkori vegymű-gyógyszertári szavaknak magyar nyelven.

¹ Forrás: Mozsonyi Sándor: 1848 gyógyszerészetének képe. = A Gyógyszerész, 1948. pp. 139–140.

IV. Készítési modora különben műszeri előnyök, javítások, újabbi természet-tudományi felfedezések, ásvány vízi taglalatok szak-értő gyógyszerészek által.

V. Egy külön rovat a gyógyszerési kört (Gremium) 's annak ügyeit illetőleg honunkban. Mi történt ez ideig, 's mit remélhetünk.

VI. Magyarhoni pharmacopcáról. Az árszabás, – ügyei 's viszonyairól, a percent engedményekről, 's az abból eredő viszonyokról.

VII. Magyarhoni gyógyszerészeink viszonyairól a külhoniakkal. Országos polgári állásunk, – 's feltételeiről más országokkai társaink irányában.

VIII. Névjegyzéke mind azon helyeknek, egyéneknek, hol 's kiknél gyógyszeres vegytani edények, művek legczélszerűbb 's legjutányosabb áron megszerezhetők; nem különben vegyész – physical – mechanical – gyógyszerési készítmény szerkezetek és anyagok.

IX. Névjegyzéke azon tisztelt üggyársaknak, kiknél vegyész és gyógyszerési készítmények ugy szinte gyakorlatos gyógyszerési növények legtisztábban, 's a legjutányosb áron nyerhetők.

X. Közlőnye mindennemű ritka természet tudományi tárgynak, honunk külön részeiben találtaknak; szintugy minden növényeknek, melyek iparműveinkre haszon és előzménnyel hatnának.

XI. Előleges jelentése minden megjelenendő és megjelent gyógyszerési műveknek vagy nyilvános lapokban felhozott czikkeknak irányukban, mintugy az érdekelt művek' szigoru bonczolását is adni kívánjuk.

XII. Végre nyilvánítása minden, árukba vagy haszonbérbe bocsájtott gyógyszerertáaraknak, vagy az illyest birni óhajtóknak; – nem különben változni óhajtó gyógyszerész segédek ajánló irataik is bizonyítmányaik mellett külön rovatban soroztatni fognak.

Mi előtt tehát e lap megindításához fognék, telyes bizalommal vagyok, hogy illető üggyársaim szerény szánlékomat minél erősb pártolatban venni el nem mulasztják. Igen érzem az élémbe gördülendő akadályok' súlyait: menyi bal véleményt legyőznöm; de célom sokkal tisztább, hogy sem elegendő erőm ellenek ne lenne. Rokonszenv és pártolatot ugy hiszem tisztelt üggyársaim is itt nyujtani fognak. Nem egyesek, hanem az egész testületek érdekének lesz megnyitva e tér, minek erélyes betöltésére már több ismeretes Egyének szavait birom. Továbbá legfőbb kötelességem leend mind a' Pesti, mind a' Bécsi orvosi egyetemmel folytonos közlekedésben lenni, hogy tudni valóink legjobb kutfőkből meritve, ellenmondásokkal mennél kevésbé vádoltassunk.

Felkérem tovább az egyesült magyar honban létező tisztelt üggyársaimat, hogy beküldeni kívánt czikkeiket, észrevételeiket, tudósításaikat, csak egyedül hozzám bérmenten beküldeni sziveskedjenek.

Megjelend e lap minden hó 15-én és 30-án egy ½ – 1 ivi foglalattal.

Félévi díj 4 for. pp.

Eléfizethetni Pesten Hartleben könyvkereskedésében, Posta hivatalnál, a szerkesztőnél magánál Nyitrán.

Nyitra Julius hó 10.-én 1848.

LÁNG A. FERENCZ

gyógyszerész és szerkesztő.”